

PATRIARHIA ROMÂNĂ
CANCELARIA SFÂNTULUI SINOD

REGULAMENTUL
PENTRU ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA
CIMITIRELOR PAROHIALE ȘI MÂNĂSTIREȘTI
DIN CUPRINSUL EPARHIILOR
BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

BUCUREȘTI 2003

REGULAMENTUL
PENTRU ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA
CIMITIRELOR PAROHIALE ȘI MÂNĂSTIREȘTI DIN CUPRINSUL
EPARHIILOR BISERICII ORTODOXE ROMÂNE*

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

Art.1 – Parohiile și mănăstirile din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române pot avea și întreține cimitire proprii, potrivit prevederilor art.9 din Decretul nr.177/1948 pentru regimul general al cultelor religioase și ale art.181-185 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române. Aceste cimitire au caracter de bunuri sacre și sunt proprietatea parohiilor sau mănăstirilor, ca unități locale de cult cu personalitate juridică.

Art.2 – În virtutea aceluiași dispoziții, parohiile și mănăstirile din cuprinsul Eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române pot primi, organiza și administra – în condițiile prezentului Regulament – și cimitire atribuite de organele administrative locale.

Art.3 – Înființarea, funcționarea, extinderea și desființarea cimitirelor parohiale sau mănăstirești se face potrivit dispozițiilor legale în vigoare, de conducerea eparhiei respective, cu avizul organelor administrative și sanitare locale, precum și cu acordul Departamentului Cultelor.**

Art.4 – Consiliul parohial și Consiliul economic la mănăstiri sunt organele statutare competente în ceea ce privește organizarea și administrarea cimitirelor, în condițiile prezentului Regulament.

Art.5 - Cimitirul parohial este destinat înmormântării enoriașilor decedați din acea parohie. În cazuri speciale, cu aprobarea Consiliului parohial, se permite înmormântarea oricăror alte persoane decedate.

În cimitirele mănăstirilor pot fi înmormântați – pe lângă viețuitorii decedați ai acestora – și alte persoane decedate din ierarhia bisericească,

* Text publicat în Revista "Biserica Ortodoxă Română", anul C (1982), nr. 1-2, după votarea lui de către Sfântul Sinod la 23 decembrie 1977 și de către Adunarea Națională Bisericească la 11 decembrie 1977. În vigoare cu amendamentul adus de Sfântul Sinod în ședința din 5 iunie 1987.

** Departamentul Cultelor este fosta denumire a actualului Secretariat de Stat pentru Culte din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor.

precum și alți credincioși decedați care au avut legături spirituale cu mănăstirea, obținându-se în acest sens aprobarea Consiliului economic al mănăstirii.

CAPITOLUL AL II-LEA

PRINCIPIILE DE ORGANIZARE ȘI ADMINISTRARE

Art.6 – Cimitirele sunt administrate de parohie, prin Consiliul parohial ori de mănăstire, prin Consiliul economic al mănăstirii.

Aceste organe se îngrijesc de întreținerea terenului, de buna gospodărire și conservare a bunurilor cimitirului, precum și de aplicarea întocmai a prevederilor prezentului regulament. De asemenea, se vor ocupa de construirea, în incinta cimitirelor, a unor capele sau camere mortuare, cu autorizația organelor de stat locale.

Art.7 – Pentru buna întreținere și administrare a cimitirelor, organele parohiale și mănăstirești pot încadra personalul necesar: administrator, gropari etc.

Atribuțiile acestora se vor stabili în scris de către Consiliul parohial sau Consiliul economic al mănăstirii, cu ocazia încheierii contractelor de muncă.

Art.8 – Cimitirele nou înființate, vor fi împărțite în parcele (figuri), rânduri și locuri de înmormântare, care vor fi numerotate prin cifre și litere.

În scopul arătat în alineatul precedent, parohiile și mănăstirile vor întocmi, pentru cimitirele (nou înființate) pe care le administrează, câte un plan de sistematizare în care vor fi indicate parcelele (figurile), rândurile, locurile de înmormântare – numerotate prin cifre și litere – precum și căile de acces, aleile dintre parcele, amplasarea capelei sau camerei mortuare, clopotniței etc.

Aceste planuri vor fi înaintate spre aprobare Centrului Eparhial în termen de 6 luni de la data înființării cimitirului respectiv.

Art.9 – Locurile de înmormântare sunt de două categorii:

- a) locuri în folosință veșnică și
- b) locuri în folosință temporară, pe 7 ani.

Locurile în folosință veșnică pot fi de 1–3 morminte, fiecare mormânt având dimensiunile de 1,20 x 2,50 m.

Locurile în folosință temporară sunt de un singur mormânt, cu dimensiunile de 1 x 2,50 m și vor face parte din parcele rezervate numai acestora.

Între locurile de morminte se va păstra o distanță de cel puțin 0,50 m, necesară pentru circulație și îngrijirea mormintelor.

Art.10 – Parohiile și mănăstirile vor ține un registru special de evidență a locurilor de înmormântare, menționând: parcela, rândul și locul de înmormântare, numele și prenumele concesionarului, numărul și data actului de concesiune, evenimente ulterioare (schimbarea concesionarului, înmormântări, deshumări, construcții etc.), precum și orice alte date necesare unei bune evidențe.

Art.11 – Prin organizarea și amenajarea cimitirului se va urmări obținerea și păstrarea unui aspect cu specific românesc, care se va realiza prin forma și amplasarea monumentelor funerare și a celorlalte lucrări, precum și prin plantarea de arbuști și copaci ornamentali.

Art.12 – Persoanele cărora li s-au atribuit locuri de înmormântare sunt datoare să respecte alinierea și planurile de sistematizare a cimitirului, să amenajeze mormintele, să le împodobească cu flori și verdeață și să achite taxele datorate. De asemenea, vor întreține în perfectă stare construcțiile funerare și amenajările făcute pe locul de înmormântare.

Lăsarea în părăsire a locurilor de înmormântare, atrage anularea actului de concesiune, potrivit prevederilor art. 35-38 și respectiv 40 din prezentul Regulament.

Capitolul al III-lea

ATRIBUIREA LOCURILOR DE ÎNMORMÂNTARE

Art.13 – Locurile de înmormântare din cimitirele parohiale sau mănăstirești se atribuie prin eliberarea unui act de concesiune. Actul de concesiune dă titularului numai dreptul la folosința locului atribuit, care nu poate fi înstrăinat decât în condițiile prezentului Regulament.

Se interzice vânzarea locurilor concesionate.

Este nulă orice convenție privind transmiterea, cu încălcarea prezentului Regulament, a locurilor concesionate.

Art.14 – Locurile de înmormântare în folosință temporară se atribuie de Consiliul parohial sau Consiliul economic al mănăstirii la rând, în ordinea cererilor și numai la decesul persoanelor care vor fi înhumate în ele.

Locurile în folosință temporară nu pot fi înstrăinate în nici un fel.

Dreptul de folosință a acestor locuri poate fi prelungit pe un nou termen, în cazuri excepționale, dacă cimitirul dispune de locuri de înmormântare suficiente.

Art.15 – Atribuirea locurilor de înmormântare în folosință veșnică se aprobă de Consiliul parohial sau Consiliul economic al mănăstirii, la cererea solicitanților, în limita locurilor disponibile în cimitire.

Dreptul de concesiune asupra locurilor atribuite în folosință veșnică se poate transmite prin donație și succesiune legală sau testamentară. Acolo unde locurile de înmormântare nu formează obiect de procedură succesorală, se va respecta tradiția locală.

Donația locurilor de înmormântare se poate face numai între soți sau către rudele până la gradul IV.

Locurile de înmormântare transmise prin donație sau succesiune sunt indivizibile.

Art.16 – Actul de concesiune a locurilor de înmormântare se eliberează pe numele titularului sau – în cazul dobândirii prin donație sau succesiune – pe numele dobânditorilor, la cererea lor sau a reprezentantului autorizat al acestora.

Art.17 – Concesionarea locurilor de înmormântare se face fie cu plată, fie gratuit.

Art.18 – Tarifele pentru atribuirea locurilor de înmormântare se vor stabili de Consiliul parohial sau de Consiliul economic al mănăstirii și se vor aproba de Eparhie.

Taxele pentru operațiile de înhumare, deshumare, de întreținere a cimitirului și pentru orice alte prestări de servicii în cimitir, se vor stabili de eparhia respectivă.

La cimitirele parohiale și mănăstirești, tarifele și taxele nu vor putea depăși tarifele și taxele corespunzătoare ce se percep la cimitirele locale de stat de aceeași categorie.

Art.19 – Persoanelor lipsite de posibilități materiale li se pot atribui gratuit locuri de înmormântare în folosință temporară de 7 ani.

Art. 20 – La dobândirea locurilor de înmormântare prin succesiune, soțul supraviețuitor și rudele până la gradul IV inclusiv, sunt scutite de plata oricăror tarife și taxe către parohie sau mănăstire. Ceilalți dobânditori vor achita parohiilor sau mănăstirilor tarifele corespunzătoare unei noi concesionări a locurilor de înmormântare ce au moștenit sau au primit prin donație.

Capitolul al IV-lea

DISPOZIȚII PRIVIND ORDINEA ÎN CIMITIR

Art.21 – Persoanele care vizitează cimitirele sunt obligate să păstreze liniștea, ordinea și curățenia.

Profanarea de morminte, distrugerea, însușirea și înstrăinarea oricăror obiecte sau materiale (flori, vase, cruci etc.), se pedepsesc conform dispozițiilor legale în vigoare.

Art.22 – Administratorii cimitirelor vor lua toate măsurile necesare păstrării respectului cuvenit celor decedați.

Capitolul al V-lea

DESPRE ÎNMORMÂNTĂRI ȘI DESHUMĂRI

Art.23 – Orice înmormântare se face numai pe baza adevărinitei de înhumare eliberată de primăria locală.

Art.24 – Slujba înmormântării se poate face în casa decedatului, în biserica parohială sau la capela din cimitir.

Depunerea decedaților se poate face în capelă sau în biserică cu excepția cazurilor interzise de legile sanitare.

Art.25 – În mormântările se pot face în gropi simple, în gropi zidite, cripte și cavouri. Gropile simple se execută la cel puțin 2 m adâncime.

Art.26 – Mormintele pot fi deschise numai după ce au trecut cel puțin 7 ani de la data ultimei înhumări.

Deschiderea mormintelor înainte de împlinirea termenului de 7 ani se va putea face numai cu autorizația organelor competente, potrivit prevederilor legii și numai în perioada de la 1 noiembrie la 31 martie.

Deshumările ordonate de procuratură sau de instanța judecătorească vor avea loc la data fixată de aceste organe, caz în care nu mai este necesară îndeplinirea condițiilor de timp prevăzute în alineatele precedente.

Art.27 – Toate deshumările și reînhumările se vor efectua sub supravegherea unui delegat al parohiei sau mănăstirii.

La deshumările ce se fac din inițiativa parohiei ori mănăstirii, sau a organelor de stat competente, este necesar ca familia decedatului (soț supraviețuitor, descendenți, sau, când aceștia nu există, ascendenți, în ordinea stabilită de legiuitor), să fie încunoștințată în prealabil pentru a trimite un reprezentant al său. Încunoștințarea familiei se face, cu cel puțin 30 de zile înainte, prin scrisoare recomandată adresată unuia dintre membrii acesteia,

la ultimul său domiciliu cunoscut, prin publicarea într-un ziar cotidian și prin afișare cu cel puțin 90 de zile înainte, la sediu cimitirului și la cancelaria parohiei sau mânăstirii. Pentru deshumările ce se fac din ordinul procuraturii sau instanței judecătorești, încunoștințarea familiei se face doar prin scrisoare recomandată, cu cel puțin 3 zile înainte de data fixată pentru deshumare.

Toate deshumările și reînhumările vor fi consemnate de către delegatul parohiei sau mânăstirii în registrul de evidență al cimitirului, unde, pe lângă acesta, va semna reprezentantul organului de stat care a efectuat deshumarea. Dacă familia decedatului a fost încunoștințată regulamentar, dar nu s-a prezentat la deshumare nici un reprezentant al acesteia, delegatul parohiei sau mânăstirii va menționa în registru și lipsa acestui reprezentant.

Art.28 – Potrivit tradiției ortodoxe, osemintele deshumate vor fi reînhumate în același loc de înmormântare din care au provenit.

În cazul osemintelor deshumate pentru înmormântarea unui alt decedat în acel loc, reînhumarea lor se va face deodată cu noua înmormântare.

Dacă cimitirul are amenajate osuare sau cavouri comune, osemintele deshumate dintr-un loc de înmormântare a cărui folosință a încetat, vor fi depuse în acestea.

Capitolul al VI-lea

DISPOZIȚII CU PRIVIRE LA CONSTRUCȚII, ALTE LUCRĂRI SAU PLANTAȚII

Art.29 – În cimitirele parohiale sau mânăstirești, orice construcție funerară (cavouri, cripte etc.), se va putea executa numai după obținerea aprobării eliberată în acest scop de Consiliul parohial sau Consiliul economic al mânăstirii, precum și a autorizației organului competent de stat, cu excepția așezării pe morminte a crucilor simple și a oricăror semne funerare din lemn, pentru care este suficient a se încunoștința dinainte administrația cimitirului.

Pe locurile de înmormântare în folosință temporară este permisă numai amplasarea crucilor și a altor însemne funerare din lemn, precum și executarea de borduri simple.

Construcțiile funerare trebuie să respecte întocmai condițiile prevăzute în documentația tehnică, autorizația de construcție și aprobarea de executare a lucrării.

Art.30 – La executarea lucrărilor de construcție în cimitire, se vor proteja mormintele și construcțiile învecinate, spațiile verzi și căile de acces.

La locul construcției se va aduce material pregătit și numai în cantitățile necesare executării lucrării în acea zi.

Transportarea materialelor de construcție în cimitir se va face cu grijă, spre a nu deteriora mormintele sau aleile.

Orice stricăciune va fi suportată de beneficiarul lucrării.

Art.31 – Construcțiile care prezintă valoare istorică sau arhitectonică nu pot fi demolate, transformate, reparate etc., decât cu aprobarea Eparhiei și cu avizul prelabil al organului de Stat competent.

Art.32 – Persoana al cărei drept de folosință a locului de înmormântare a încetat, are dreptul să-și ridice de pe locul respectiv, după ce a înștiințat parohia sau mânăstirea, toate construcțiile și bunurile ce-i aparțin.

Dacă în termen de 90 de zile de la încetarea dreptului de folosință, construcțiile și bunurile existente pe acel loc de înmormântare nu au fost ridicate de către fostul titular sau moștenitorii săi, acestea devin bunuri părăsite și trec ca atare în proprietatea parohiei sau mânăstirii.

Art.33 – Consiliul parohial și Consiliul economic la mânăstiri au dreptul ca – pe cheltuiala celor în culpă – să demoleze orice construcție funerară sau să desființeze orice plantație, dacă acestea au fost executate cu încălcarea dispozițiilor prezentului regulament.

Capitolul al VII-lea

ÎNCETAREA DREPTULUI DE FOLOSINȚĂ

A LOCURILOR DE ÎNMORMÂNTARE

Art.34 – Concesionarea locurilor de înmormântare în folosință temporară încetează:

- a) la împlinirea perioadei de 7 ani ce se socotesc:
 - de la data emiterii actului de atribuire;
 - de la data decesului ultimului dintre soții ce vor fi înhumați în acel loc – dacă așa s-a stabilit în înțelegerea scrisă făcută în prealabil cu parohia sau mânăstirea;
- b) la expirarea termenului de prelungire a folosinței, ce a fost acordat în condițiile art.14, al.3.

Concesiunea locurilor de înmormântare în folosință pe perioadă veșnică încetează la anularea actului de concesiune potrivit art.35-38 și 40 din prezentul Regulament.

Art.35 – Menținerea în stare de neîngrijire a construcțiilor funere, împrejmuirilor și mormintelor, dovedește lăsarea în părăsire a locurilor de înmormântare și poate atrage anularea actului de concesiune.

La aceleași efecte juridice conduc și următoarele situații:

- a) titularul a renunțat în scris la dreptul său de concesiune;
- b) parohia sau mănăstirea a acceptat donația făcută lor de către titularul dreptului de concesiune;
- c) titularul a decedat fără a avea moștenitori;
- d) titularii sau dobânditorii prin moștenire ori donație a dreptului de concesiune nu au voit să achite tarifele și taxele la care erau obligați potrivit art.18 și 20.

Art.36 – Starea de părăsire sau degradare se stabilește de către Consiliul parohial sau Consiliul economic la mănăstiri, care verifică anual starea locurilor de înmormântare și încheie un proces-verbal de constatare ce se înscrie în registrul de evidență al cimitirului.

Pe baza acestor constatări se va întocmi anual tabelul concesionariilor care au lăsat în părăsire locurile de înmormântare și care vor cuprinde: numele, prenumele și domiciliul concesionarului, parcela, rândul și numărul locului și anul din care a început perioada de lăsare în părăsire. În tabel se va indica și data la care s-a făcut cunoscut concesionarului de a-și respecta obligațiile ce le revin potrivit prezentului Regulament, atrăgându-li-se atenția că nerespectarea obligațiilor regulamentare poate atrage anularea actului de concesiune.

Tabelul va fi afișat timp de 30 de zile la sediul cimitirului și Cancelariei parohiei sau mănăstirii, făcându-se mențiune despre această în registrul de evidență al cimitirului.

Art.37 – La începutul fiecărui an se va întocmi, separat, lista locurilor de înmormântare a căror concesiune urmează să se anuleze, deoarece concesionarii le-au lăsat în părăsire o perioadă mai mare de 7 ani consecutiv. Lista va conține parcela, rândul și numărul locului de înmormântare, numărul și data actului de concesiune ce urmează a fi anulat, precum și numele și prenumele concesionarului. În final, concesionarii vor fi invi-

tați să se prezinte de îndată la administrația cimitirului pentru clarificarea situației locurilor de înmormântare ce posedă.

Această listă se va afișa timp de 90 de zile la sediul cimitirului și la Cancelaria parohiei sau mânăstirii, întocmindu-se procese-verbale care vor fi înscrise în registrul de evidență al cimitirului.

După afișare, parohia sau mânăstirea are obligația să înștiințeze pe concesionari prin scrisoare recomandată, la ultimul domiciliu cunoscut, despre situația locurilor lor și să publice într-un ziar cotidian lista locurilor de înmormântare a căror concesiune urmează să se anuleze.

Art.38 – În cazul când titularul concesiunii nu se prezintă la administrația cimitirului în termen de 90 de zile de la data afișării și încunoștințării prin scrisoare recomandată și prin publicare în ziar, sau – în același termen – nu va clarifica situația locului său de înmormântare, actul de concesiune va fi anulat de către Consiliul parohial sau Consiliul economic al mânăstirii, după verificarea dovezilor de îndeplinire a formalităților prevăzute mai sus.

Capitolul al VIII-lea

REGLEMENTAREA UNOR SITUAȚII SPECIALE

Art.39 – În cimitirele parohiale ortodoxe pot fi înmormântați și decedați neortodocși dacă, cultul de care au aparținut nu are cimitir propriu și dacă nu există cimitir comunal. Înhumarea acestora se va face în parcele separate, stabilite de Consiliul parohial.

Cu prilejul înmormântării decedaților neortodocși este interzisă, în incinta cimitirului, orice manifestare de prozelitism.

Tarifele și taxele datorate de beneficiarii neortodocși vor fi aceleași cu cele ce se achită de către ortodocși.*

Art.40 – Datorită caracterului de bunuri sacre ale cimitirelor parohiale și mânăstirești, precum și destinației lor arătată în art.5, dacă unul dintre concesionarii unui loc a trecut de la cultul creștin ortodox la un alt cult, nu mai poate fi înmormântat între decedații ortodocși și pierde dreptul său de concesiune asupra acelui loc de înmormântare, iar la decesul său se va proceda potrivit art.39.

* Art.39 (al.1, 2, 3) modificat prin hotărârea Sfântului Sinod nr.4333 din 5 iunie 1987 și hotărârea ANB din 20 decembrie 1987.

Dacă concesionarul unic sau totalitatea concesionarilor unui loc de înmormântare renunță la confesiunea ortodoxă prin trecerea la alt cult, dreptul de concesiune încetează. În acest caz, la cimitirele parohiale ei pot primi în schimb – dacă există posibilități – un alt loc de înmormântare din parcelele rezervate înmormântării decedaților neortodocși.

Art.41 – Parohiile și mănăstirile sunt obligate să îngrijească mormintele personalităților reprezentative și ale ostașilor căzuți pentru patrie – existente în cimitirul parohiei sau mănăstirii.

Art.42 – Parohiile și mănăstirile sunt obligate să îngrijească și să nu înstrăineze mormintele decedaților care nu au urmași, atunci când acestea au lucrări importante de artă, sau sunt executate cu materiale de valoare mare.

Art.43 – Acolo unde există biserici sau capele cu caracter de monument istoric sau de arhitectură, amplasarea față de acestea a mormintelor noi va respecta distanța minimă prevăzută ca zonă de protecție a acestor monumente prin dispozițiile legale în vigoare.

Art.44 – În administrarea cimitirelor din mediul rural se va ține seama și de tradițiile și specificul locului.

La aceste cimitire terenurile libere, neocupate încă de morminte, vor fi cultivate cu plante potrivite cu sobrietatea locului și a căror îngrijire nu necesită lucrări sau îngrășăminte ce ar aduce atingere respectului datorat morților.

Veniturile ce se vor obține din aceste culturi vor fi destinate întreținerii cimitirelor și pentru nevoile parohiei.

Capitolul al IX-lea

DISPOZIȚII FINALE

Art.45 – Consiliul parohial și Consiliul economic la mănăstiri, au obligația de a încerca rezolvarea prin bună înțelegere a litigiilor ivite în legătură cu concesiunea și folosirea locurilor de înmormântare. În caz de nereușită, părțile vor fi îndrumate să se adreseze Consiliului eparhial.

Art.46 – Prezentul Regulament, votat de Adunarea Națională Bisericească în ședința din 11 decembrie 1977, întră în vigoare pe data aprobării lui de către Departamentul Cultelor.*

Pe aceeași dată se abrogă toate Regulamentele cimitirelor parohiilor și mănăstirilor ortodoxe, precum și orice alte dispoziții contrarii.

* Departamentul Cultelor este fosta denumire a actualului Secretariat de Stat pentru Culte din Cadrul Ministerului Culturii și Cultelor.